

Nr 24.

Av herr Gustafsson i Lekåsa m. fl., om inrättande av bonde- och småbrukarskolor.

Erfarenheten har visat, att våra vanliga folkhög- och lantmannaskolor icke kunna draga till sig manliga elever från bonde- och småbrukarhem i så stor omfattning som skulle vara önskvärt. En orsak härtill är att vanliga folkhögskolor meddela undervisning endast i allmänbildande ämnen och lantmannaskolorna endast i fackämnen, under det att bonde- och småbrukarynglingar känna sig behöva *både* allmänbildning och fackutbildning. För att erhålla en sådan kombinerad utbildning bruka de unga tillrådas att genomgå *både* folkhög- och lantmannaskola, men härtill anse de sig i allmänhet ha varken tid eller råd. De vilja gärna på en och samma kurs erhålla såväl ett visst mått av allmänbildning som också en i våra dagar oundgänglig undervisning i lantbruksämnen.

En sådan kombinerad undervisning i lantbruks- och allmänbildande läroämnen har sedan hösten 1924 med gott resultat och stor elevtillslutning tillämpats vid den lantbruksbetonade folkhögskolan (bondeskola) i Vara. Under en längre debatt i Skaraborgs läns landsting år 1943 betonades enhälligt värdet och betydelsen av en sådan skolform, och landstingets allmänna mening uttrycktes i en önskan att finna något sätt för denna skolforms bibehållande för framtiden i så nära anslutning till dess nuvarande organisation som möjligt.

En sådan skolform, där den mesta tiden måste ägnas åt lantbruksämnen, torde böra organiseras huvudsakligen i enlighet med för lantmannaskolor gällande författningar fast med den skillnad, att en del tid får ägnas åt meddelande av undervisning i sådana allmänbildande läroämnen som historia (särskilt lantbrukets historia), medborgarkunskap, nationalekonomi och ekonomisk geografi. Dessutom hör antalet undervisningstimmar för räkning och geometri samt framför allt i svenska språket avsevärt utökas utöver vad som brukar förekomma i lantmannaskolorna. För att få tid till en sådan allmänbildande undervisning kan timantalet för en del av lantmannaskolans läroämnen utan större olägenhet minskas. Däremot bör i bonde- och småbrukarskolor ägnas mera tid åt lantbrukets binärningar, såsom smådjursskötsel o. d., än i vanliga lantmannaskolor. Undervisningen i lantbrukets ekonomi och bokföring bör anpassas särskilt för det mindre

lantbrukets behov. Kursernas längd bör vara densamma som vid lantmannaskolor, d. v. s. 21 veckors huvudkurs och 110 dagars fortsättningskurs för de elever, som anse sig ha tid och råd att genomgå sådan.

En bonde- och småbrukarskola bör helst förläggas i närheten av folkhögskola, så att utbyte kan äga rum mellan humanistiskt utbildade lärare från folkhögskolan och agronomer-naturvetare från bondeskolan. Den senare skolans rektor och minst en ordinarie lärare måste ha agronomisk utbildning. Statsbidrag till lärarlöner, elevstipendier och byggnader vid bondeskolor bör utgå efter samma grunder som vid lantmannaskolor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställes därför,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t göra framställning om *dels* att följande paragrafer i Kungl. Maj:ts stadga för statsunderstödda lantbruksundervisningsanstalter av den 26 juli 1940 måtte få nedan angivna ändrade lydelse:

1 §.

De lantbruksundervisningsanstalter, som avses i denna stadga äro med statsmedel understödda lantmannaskolor, bonde- och småbrukarskolor, lantbruksskolor och lanthushållsskolor.

3 §.

Bonde- och småbrukarskola har att meddela kunskap i grunderna för lanthushållningens utövande särskilt med hänsyn tagen till förhållandena vid medelstora och mindre brukningsdelar. Den skall ävenledes utöver vad om lantmannaskolor i 7 § sägs meddela undervisning i historia, litteratur, geografi och nationalekonomi samt i sång och gymnastik. Timantalet för de olika läroämnena skall fördelas så, att mesta tiden anslås till undervisning i lantbruksämnen, så att skolans karaktär av huvudsakligen yrkeskola upprätthålles.

Vid en sådan skola skall hållas en vinterkurs om minst 125 arbetsdagar samt, om så lämpligen kan ske, en fortsättningskurs om minst 110 arbetsdagar. Varje elev bör erhålla omkring 7 timmars teoretisk undervisning dagligen.

För bonde- och småbrukarskola skall i övrigt gälla vad i Kungl. Maj:ts kungörelse nr 724 av den 26 juli 1940 samt i nr 807 av år 1942 stadgas angående lantmannaskolor och statsbidrag till sådan skola;

dels att 1 § i Kungl. Maj:ts kungörelse nr 807 år 1942 måtte erhålla följande lydelse:

Till lantmannaskola, bonde- och småbrukarskola, lantbruksskola — — —
o. s. v. — — — driftkostnader.

Till bonde- och småbrukarskola skall utgå statsbidrag till lärarlöner,
driftbidrag, elevstipendier, anskaffande av byggnader och skoljordbruk
m. m. efter samma grunder som till lantmannaskola.

Stockholm den 15 januari 1945.

Aron Gustafsson
i Lekåsa.

Wald. Svensson.

Walter Sundström,
Skövde.

C. O. Carlsson,
Bakeröd.

Gunnar Larsson
i Luttra.

O. Malmberg,
Skövde.

J. Onsjö.

Folke Kyling.
